

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Definitio privilegii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

DISPUTATIO XXXVII.

DE

Natura, essentia & causis privilegii
in genere.

AD calcem tractatus de Legibus, disputandum est de privilegiis, quippe pertinentibus ad modos, quibus legi iurique communi derogari solet. Priusquam tamen de privilegiis certo hominum generi concessis in particulari discurremus, præmittimus unam, alteramque Disputationem de privilegiis in communi, & primò quidem examinamus privilegii naturam, definitionem, & divisionem: exinde illius causas extrinsecas, & proprietates inspicimus.

ARTICULUS I.

Quid sit privilegium?

SUMMARI.

1. Privilegii definitio.
2. In quo privilegium cum lege conveniat?
3. In quo a lege differat?
4. Cur dicatur Lex privata?
5. Cur speciale beneficium concedens?
6. Differentia privilegii a gratia Principis.
7. Ejus differentia a dispensatione & rescripto.
8. Leges penales pro tuenda quorundam immunitate non sunt privilegia.
9. Non obest privilegio, quòd sit insertum juri communi.
10. Nova concessio gratie, jam prius jure communi obviante, aliquo sensu est privilegium.
11. Duplex effectus privilegii.
12. Privilegium debet esse notificatum privilegiario, & ab illo acceptatum.
13. Debet etiam esse sufficienter manifestatum iis, qui obligantur, ne impediant.
14. Rationabilis causa est aliquando de valore privilegii.
15. Absolutè non requiritur ad valorem privilegii contra jus clausula derogans juri communi.
16. Requiritur tamen, si juris communis clausula resistat privilegio.
17. Saltem quoad privilegia antecedentia.
18. Ad valorem privilegii contra consuetudinem & jus particulare requiritur clausula derogans.
19. Diversa gratia ad sui valorem scripturam exigunt.
20. Gratia Pontificia ante expeditionem litterarum dicitur informis quoad iudicium externum, non quoad forum conscientie.

§. I.

Definitio privilegii.

1. **R**ecepta privilegii definitio est ex Isidoro c. privilegia. dist. 3. & c. Abbati de V. S. est lex privata speciale beneficium concedens.
2. Dicitur primò Lex, non univocè, quasi omnes legis condiciones participet, sed minùs pro-

priè, & secundùm quid: quia quoad modum à quem legis naturam imitatur, & adumbrat. Primò: quia ex parte formæ requirit voluntatem Superioris concedentis, à qua ipsius vis & vigor ad instar legis dependet. Secundò: quia pro forma extrinseca requirit signum, quo Principis voluntas privilegiato manifestetur, sive illud consistat in viva voce, sive in scripto. Tertio: quia materia privilegii debet esse honesta, & rationabilis juri Divino, vel naturali non adversaria. Quarto: quia privilegium, etiam non exigat, admittit tamen perpetuitatem, quæ legi est propria.

Differt tamen privilegium à lege primò: quia non ligat privilegiatum ad utendum suo privilegio, uti econtra lex stringit subditum: & tamen tertius teneatur non impedire privilegium ab usu sui privilegii, illa tamen obligatio dicitur non oriri ex privilegio, cujus objectum est favor privilegiato concessus; sed ex ipso jure naturæ quemlibet obligante, ne alium in jure quæsito impediatur. Differt secundò: quia lex ad sui valorem requirit causam justam & rationabilem non item privilegium, quamvis ad licitam ejus concessionem aliqua causa rationabilis [qualis sunt bonum etiam privatum privilegiati, ejus scientiæ, virtutis, bonorum remuneratio, &c.] juxta Salmantic. c. 1. p. 1. n. 6.] requiratur. Tertio: quia lex fertur pro tota communitate, habetque pro fine intrinseco bonum communitatis, adeò, ut illo ablato totus vigor legis concidat: at privilegium respicit particulare bonum privilegiati. Unde

Dicitur secundò. Lex privata: partim quia concedit aliquod privatum, hoc est particulare beneficium, partim quia illud concedit non omnibus, sed privatis & particularibus. Neque refert, quòd privilegia dentur etiam integrè communitaribus, v. g. Clericis, Religiosis, Soldatis, militibus &c. nam & isti accipiunt privilegia, prout sunt pars alicujus Superioris communitatis, à qua in usu privilegiorum seceduntur.

Dicitur

5. Dicitur tertio: *speciale beneficium concedens*, nam de ratione privilegii est, ut ejus materia sit favorabilis, utque per illud concedatur facultas aliquid agendi, vel non agendi, recipiendi, vel non recipiendi, quæ de jure communi non competebar.
6. Ex his deduces primò. Privilegium differre à gratia & beneficio Principis, tanquam speciem à genere, & inclusum ab includente: nam omne quidem privilegium est favor, gratia, beneficium Principis; at non omnis gratia est privilegium; uti patet in collatione alicujus beneficii Ecclesiastici, abfolutione à censura, dispensatione, &c.
7. Deduces secundò. Privilegium differre à dispensatione & rescripto; ab illa, quòd ista semper sit contra legem, legis vulnus, & relaxatio, neque sit naturâ suâ stabilis & permanens; At privilegium possit etiam esse præter legem, & suapte naturâ stabilitatem amet & permanentiam, esto non semper sit perpetuum. A rescripto differre, partim quia rescriptum etiam continet gratias & beneficia Principis, quæ non sunt privilegium; partim quia rescriptum semper datur in scripto; eùm privilegium dari possit etiam viva vocis oraculo.
8. Deduces tertio. Leges pœnales, quibus cavetur inimunitati quarundam personarum, non esse privilegia: quia directè non favoris concessionem, sed onerosam aliquorum obligationem concernunt.
9. Deduces quartò. Favores certo personarum generi in jure communi concessos, non ideo amittere naturam privilegii; eùm nihilominus contineant specialem gratiam aliis eodem jure communi non concessam.
10. Deduces quintò. Novam concessionem alicujus gratiæ jam antea à jure communi concessæ, eatenus dici posse privilegium, novumque favorem tribuere, in quantum suppositâ tali concessionem tenentur Superiores privilegiatum speciali assistentiâ in usu sui privilegii defendere, & per simplicem revocationem juris communis ejusmodi gratia concessa revocata non censetur, nisi fiat specialis ipsius mentio, ut habent Suarez, Salas, Haunoldus, Petschacher, &c.
11. Deduces sextò. Privilegium potissimum duplicem operari effectum: unum directum respectu privilegiati, nempe jus utendi suo privilegio; alium indirectum respectu aliorum, qui est obligatio ejusmodi privilegio non obfistendi.

§ II.

Requisita substantiæ ad privilegium.

Datum fuit in priori §. ad valorem privilegii ex parte formæ requiri voluntatem privilegiantis, seu habentis potestatem conferendi privilegium; ex parte verò materiæ, ut res concessa sit materia honesta, Juri Divino & naturali non repugnans, sitque favorabilis privilegiato. Ulterius

Quæres primò. An ad valorem privilegii requiratur, ut sit suo modo publicatum, seu innotatum, & acceptatum à privilegiato?

12. Respondeo. Ut Privilegium tribuat privilegiato jus exercendi actus per privilegium concessum.

R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

fos, oportet, ut sit ipsi notificatum, & acceptatum. Ita videtur supponi in c. 1. de concess. præbend. & habet Glossa in c. quia cunctis. Suarez lib. 2. c. 25. n. 15. Sanch. l. 1. de matr. disp. 6. n. 10. Reding q. 18. a. 2. controv. 1. n. 2.

Ratio est primò: quia privilegium est quædam liberalis donatio; sed ista non habet effectum, priusquam sit notificata & acceptata à donatario; ergo nec illa. Unde secundò: Libertas non acquiritur per rescriptum manumissionis, donec servus sciat & acceptet. l. qui absenti. ff. de acquir. possess. Neque tertio legitimitas per audent. quibus modis naturales &c. §. illud tamen. Et quartò, quamdiu quis ignorat, se habere jurisdictionem, non tenet actus; neque enim actus jurisdictionis conceditur ignoranti: l. hæc autem. §. non defendi. ff. ex quibus causis in possess.

Quæres secundò. An etiam privilegium debeat esse aliis publicatum, qui obligantur, ne privilegio contraveniant?

Respondeo. Ut privilegium pariat secundarium & indirectum effectum obligandi alios in conscientia, ne privilegii usum impediatur, sufficit, ut tantam habeant illius privilegii notitiam, quanta requiritur ad moralem ejus certitudinem, vel fidem prudenter habendam; hoc ipso quippe jus naturale incipit obligare, ne privilegiatus in jure quæsto impediatur. Ut verò etiam obliget in foro externo, requiritur illius manifestatio per ostensionem instrumenti, vel testes legitimos, qui de concessione privilegii, aut publico ipsius usu fidem faciant. Suar. cit. c. 24. n. 10.

Quæres tertio. An aliquando ad valorem privilegii justa & rationabilis causa requiratur?

Respondeo. Esti juxta prius dicta defectus justæ & rationabilis causæ privilegii concessionem non reddat invalidam, sed duntaxat illicitam; eùm nempe materia privilegii penitus subest jurisdictioni concedentis, si tamen privilegium datur in bonis, quæ non omnimodè, sed tantum secundum rationabilem dispensationem Principi subijciuntur, ad ejus valorem etiam rationabilem causam requiri, uti contingit in concessione Indulgentiarum ex meritis Christi & Sanctorum, in quibus summus Pontifex disponit Christi nomine, quæ proinde si fieret sine justa & rationabili causa [quod tamen difficulter præsumi potest] Christus illam ratam non haberet. Reding. cit. n. 10.

Quæres quartò. An ad valorem privilegii contra jus requiratur clausulâ expressè derogans Juri communi?

Respondeo negativè; si privilegium non possit habere effectum, nisi derogando juri communi, & nisi jus commune sit qualificatum per clausulam resistentem privilegio, nempe non obstantibus quibuscunque privilegiis in contrarium.

Ratio primæ partis est: quia Princeps non præsumitur ignorare jus commune, c. 1. de constitut. in 6., aut velle concessionem inutilem facere. Ideoque dans privilegium, in actu exercitio juri communi derogat; & constat ex c. in his, de privilegiis. ubi rejicitur quædam interpretatio privilegii, per quam illud inutile reddebatur.

Ratio 2. partis est: quia si nudò privilegio derogaretur juri communi qualificato per clausulam